

Λειτουργικά θέματα**Για μια συνειδητή και ενεργό λατρευτική πράξη****Προλεγόμενα των λειτουργικών βιβλίων του λατινικού τυπικού**

Την τριετία 2004-2007 εκδόθηκαν στη δημοτική με φροντίδα της ΙΣΚΙΕ τα κυριότερα Λειτουργικά βιβλία του Ρωμαϊκού Τυπικού. Πρόκειται για τα Λειτουργικά βιβλία που καθιέρωσαν οι Πάπες Παύλος Στ΄ και Ιωάννης-Παύλος Β΄ (από το 1969 έως το 1984) εκπληρώνοντας τις επιταγές των Συνοδικών Πατέρων της Β΄ Βατικανής.

Τα Προλεγόμενα και οι Εισαγωγές τείνουν να προφυλάξουν τους λειτουργούς των Ακολουθιών από την τυπολατρία ως αυτοσκοπό και από την «δημιουργική εμπειρική εφευρετικότητα» συμβολισμών, πράξεων και λόγων τα οποία χαρακτηρίζονται από θεολογικό κενό.

Σ' αυτή την κατεύθυνση κινείται η απλοποίηση πολλών τελετουργικών στοιχείων σε σχέση με τα προγενέστερα Λειτουργικά βιβλία.

Αν για τους νοσταλγούς του παλαιού Τυπικού αυτή η απλοποίηση είναι έκπτωση και φτώχεια λατρευτική (ιδιαίτερα σε σύγκριση με το βυζαντινό Τυπικό, το οποίο επηρεάζει πολιτιστικά τους Καθολικούς της χώρας μας) για τους Συνοδικούς Πατέρες η απλοποίηση δεν αποσκοπούσε στη δημιουργία μιας «καινής» λατρευτικής παράδοσης, αλλά στον «καθαρισμό» της μίας και αυτής Λατρείας από δομές και στοιχεία, απόρροια αθεολόγητων προσθηκών.

Τα Προλεγόμενα αρχίζουν γενικά με τη διδασκαλία από την παρακαταθήκη της Εκκλησίας και τελειώνουν με τις τελετουργικές εφαρμογές. Τα δομικά στοιχεία στις Εισαγωγές είναι η βιβλική θεολογία και η Ιερή Παράδοση, εφόσον η λατρεία πηγάζει από το άγγελμα του Λόγου του Θεού και τροφοδοτεί την πίστη του Λαού του Θεού, ο οποίος προσκαλείται να πιστέψει και να εξυμνήσει το Θεό για τα θαυμάσια έργα του στην ιστορία της σωτηρίας.

Σύμφωνα με την προοπτική αυτή της ιστορίας της σωτηρίας (SC 5) τα Προλεγόμενα οικοδομούν μια σχέση ανάμεσα στην αλήθεια της πίστης και στη μαρτυρία βίωσης αυτής της πίστης.

π. Ιωάννης Ασημάκης
Δρ Θεολογίας

Σύμφωνα με τη θεολογική, λειτουργική και ποιμαντική μεθοδολογική επιλογή της Β΄ Βατικανής Συνόδου, κάθε Ακολουθίας και αγιαστικής πράξης προηγείται η εξήγηση και η οργανική της ένταξη στο μυστήριο της σωτηρίας.

Αυτή η επιλογή της λειτουργικής μεταρρύθμισης της Β΄ Βατικανής Συνόδου εκφράστηκε πλήρως στις θεολογικές και ποιμαντικές εισαγωγές με τις οποίες αρχίζουν τα Λειτουργικά βιβλία.

Τα μετασυνοδικά Λειτουργικά βιβλία προάγουν την κατανόηση του νοήματος και της δομής της κάθε Ακολουθίας, ώστε η τελετουργική πράξη να κάνει ορατή αυτή την κατανόηση και να εδραιώνεται σε κάθε λειτουργική σύναξη το ότι οι μυστηριακές πράξεις πραγματοποιούν αυτό που εννοούν.

Το θεολογικό υπόβαθρο της λειτουργικής μεταρρύθμισης βρίσκεται στη συνοδική διάταξη περί Θ. Λατρείας Sacrosanctum Concilium (SC). Οι θεολογικές και ποιμαντικές αρχές της SC δομούν τη Θ. Λατρεία ως ζωή της Εκκλησίας, επιδιώκουν δηλαδή την εμπέδωση μιας καινούργιας συμπεριφοράς λατρευτικής ζωής. Οι οδηγίες πλέον δεν στοχεύουν στη νομοκανονική και τελετουργική επαλήθευση γενικών αρχών, αλλά στη διάπλαση ενός λαού συναγμένου, που συνειδητοποιεί μέσα στην ενεργό λατρευτική του πράξη ότι είναι Εκκλησία που προσεύχεται.

Διατηρώντας την ιδιομορφία κάθε ξεχωριστής Ακολουθίας, τα Προλεγόμενα διαπνέονται από το θεολογικό ορίζοντα του Πασχαλινού Μυστηρίου στο οποίο οφείλει να συντονίζεται κάθε τελετουργία, εις τρόπον ώστε να δημιουργείται στη δεόμενη Εκκλησία η επαλήθευση του πατερικού αξιώματος ότι ο γνώμονας της προσευχής καθορίζει το γνώμονα της πίστης (ut legem credendi lex statuat supplicandi).

Από το οπισθόφυλλο

•

**Περιέχονται τα Προλεγόμενα
των εξής λειτουργικών βιβλίων:**

- Ακολουθία του Βαπτίσματος των Νηπίων.
- Διάταξης της Χριστιανικής Μήησης των Ενηλίκων.
- Ακολουθία του Μυστηρίου του Χρίσματος.
- Ρωμαϊκό Λειτουργικό.
- Ακολουθία της Χειροτονίας.
- Διάταξη της Ακολουθίας του Γάμου.
- Ακολουθία του Μυστηρίου του Ευχέλαιου.
- Ακολουθία της Κηδείας.
- Ευχολόγιο.

Ο Ιησούς από τη Ναζαρέτ Το νέο βιβλίο του πάπα Βενεδίktου 16^{ου}

Για την παρουσίαση του βιβλίου του Πάπα Βενεδίktου, ο ίδιος ο συγγραφέας μας δίνει τα απαραίτητα στοιχεία για να το διαβάσουμε με γνώμονα τις προθέσεις του. Ορισμένες γενικές διαπιστώσεις:

- Το βιβλίο είναι έκφραση της προσωπικής αναζήτησης του προσώπου του Κυρίου, προϊόν μιας μακράς πνευματικής πορείας. Ενδεικτικό είναι ότι συχνά μελετά στο κείμενο τους Ψαλμούς, την κατεξοχήν προσευχή της Ακολουθίας των Ωρών στην καθολική Εκκλησία. Επομένως δεν έχουμε ένα κείμενο του Διδακτικού Σώματος της Εκκλησίας το οποίο προτείνεται ως διδασκαλία πίστεως αλλά **μια θεολογική μελέτη** ανοικτή στην επιστημονική κριτική.
- Το βιβλίο αποτελεί το **πρώτο μέρος** ενός πληρέστερου έργου για τον Ιησού (β' μέρος: γέννηση και πασχαλινό μυστήριο). Επομένως δεν μπορεί να αξιολογηθεί καταληκτικά εάν δεν έχουμε διαβάσει και το δεύτερο μέρος του.
- Οι βιβλιογραφικές πηγές του συγγραφέα επικεντρώνονται κυρίως στις γερμανικές **μονογραφίες** (βιβλίων και λημμάτων) **ερμηνευτικής** και **συστηματικής** θεολογίας. Οι κυριότεροι θεολόγοι στα έργα των οποίων ανέτρεξε ο Ποντίφικας είναι οι Gnllka, Schlier, Jeremias, Pesch, Schnackenburg.
- Ο Ποντίφικας βασίζεται στην ιστορικοκριτική ερμηνεία (σ. 341) της Αγίας Γραφής με βάση τις μεθοδολογικές κατευθύνσεις που έδωσε η Βιβλική Ποντιφική Επιτροπή με δύο κείμενά της: *Η Ερμηνεία της Βίβλου στην Εκκλησία* (1993) και *Ο Ιουδαϊκός λαός και οι Αγίες Γραφές του στη χριστιανική Βίβλο* (2001). Δηλαδή η βιβλική πίστη σχετίζεται με τα πραγματικά ιστορικά γεγονότα και είναι απαίτηση της χριστιανικής πίστεως να εκτεθεί στην ιστορική μέθοδο πιστεύοντας όμως στη θεοπνευστία της Αγίας Γραφής (ο ιερός συγγραφέας ομιλεί σε μια ζωντανή κοινότητα σε ιστορική κίνηση στην οποία δρα ο Θεός). Η ακρίβεια στην ερμηνεία των γεγονότων συμπληρώνεται από την αναγνώριση της ενότητας της Αγίας Γραφής: «*Οποιος επιθυμεί να κατανοήσει τη Γραφή σύμφωνα με το πνεύμα συγγραφής της πρέπει να λάβει υπόψη του το περιεχόμενο και την ενότητα ολόκληρης της Γραφής και τη ζωντανή παράδοση όλης της Εκκλησίας*» (σ. 15 και Dei Verbum 12). Ο Ποντίφικας ακολουθεί την Κανονική Ερμηνευτική (τα μεμονωμένα χωρία εντάσσονται στο όλον της μίας Γραφής και διαφωτίζονται εκ νέου) μετουσιώνοντας την ιστορικοκριτική μέθοδο σε αληθινή θεολογία: «*Η ιστορικοκριτική ερμηνεία του κειμένου επιζητεί να μεταδώσει το ακριβές αρχικό νόημα των λέξεων, όπως νοούνται στο χώρο και στο χρόνο τους. Όμως ο ανθρώπινος λόγος υπερβαίνει τη στιγμή του όπως τα λόγια της Γραφής τα οποία ωρίμασαν στη διαδικασία της ιστορίας της πίστεως*» (σς. 16-17).

Στον Πρόλογο του βιβλίου ο Πάπας Βενέδικτος μας δίνει το μεθοδολογικό ορίζοντα της συγγραφής του κειμένου: για τη βιβλική πίστη είναι απαραίτητο και θεμελιώδες το ιστορικό γεγονός δηλ. η αναφορά σε ιστορικά γεγονότα που συνέβησαν πραγματικά. Καταρχάς ο συγγραφέας θέτει τους δικούς του προβληματισμούς και τις απαντήσεις της θεολογίας της Καθολικής Εκκλησίας σε δύο κορυφαία ζητήματα: τη σχέση ανάμεσα στον «*Ιστορικό Ιησού*» και το «*Χριστό της πίστεως*» και την ερμηνευτική μέθοδο της Αγίας Γραφής η οποία δημιούργησε αυτή τη διαφοροποίηση δηλ. την *ιστορικοκριτική έρευνα*. Αυτό που είναι αβέβαιο για την ερμηνευτική δεν είναι η ιστορική βάση των Ευαγγελίων αλλά η πραγματική της έκταση (σ. 11).

«Τι μπορεί να σημαίνει η πίστη στον Ιησού Χριστό, τον Υιό του Θεού του ζωντανού, εάν ο άνθρωπος Ιησούς ήταν τόσο διαφορετικός από αυτόν που ιστορούν τα Ευαγγέλια;[...] Η μορφή του Ιησού που συνδέεται με την πίστη, με την ιστορικοκριτική έρευνα, γίνεται ασαφής και απροσδιόριστη κι η ανασύνθεση του ιστορικού Ιησού γίνεται όλο και πιο αντιθετική (και επαναστάτης και γλυκός ηθικολόγος)» (σσ. 9-10). Το αποτέλεσμα είναι να εδραιωθεί η εντύπωση ότι γνωρίζουμε ελάχιστα για τον Ιησού κι η πίστη μας στη θεότητά του διαμορφώθηκε εκ των υστέρων (σ. 10).

Γι' αυτό ο Βενέδικτος εξετάζει τον Ιησού μέσα από τη σχέση κοινωνίας του με τον Πατέρα. Αυτός ο τρόπος συσχέτισης Ιησού-Θεού Πατέρα είναι το πραγματικό κέντρο της προσωπικότητας του Ιησού «χωρίς την οποία δεν μπορεί κανείς να κατανοήσει τίποτα σχετικά με τον Ιησού. Μέσω αυτής της κοινωνίας γίνεται και για μας σήμερα παρών ο Ιησούς» (σ. 11). «Για την παρουσίαση του Ιησού εμπιστεύομαι τα Ευαγγέλια, ο Ιησούς των Ευαγγελίων είναι ο αυθεντικός, ο ιστορικός Ιησούς» (σ. 19). Ο ερμηνευτικός ορίζοντας της Αγίας Γραφής είναι η πεποίθηση της πίστης με βάση την οποία αξιοποιείται η ιστορικοκριτική μέθοδος. Τα καινούργια μεθοδολογικά κριτήρια που υπερβαίνουν αλλά δεν αποποιούνται την ιστορικοκριτική μέθοδο επιτρέπουν μια καθεαυτού θεολογική ερμηνεία της Αγίας Γραφής, ερμηνεία η οποία απαιτεί την πίστη.

Την πραγματική θεολογική ερμηνεία του Ιησού, νομίζω την προβάλλει έμμεσα ο Ποντίφικας, επιλέγοντας να δημοσιοποιήσει τον πρόλογο του βιβλίου την ημέρα της εορτής του Αγ. Ιερώνυμου. Ο Ιερώνυμος, συνόψισε όλη την ερμηνευτική του θεολογία στη φράση «*άγνοια του Ευαγγελίου σημαίνει άγνοια του Ιησού Χριστού*».

Μεθοδολογικά λοιπόν ο Ratzinger ακολουθεί την κανονική ερμηνευτική, δηλ. την εκκλησιαστική ερμηνευτική: εμπιστοσύνη στην ιστορική ορθότητα της ΚΔ, πεποίθηση της ενότητας και της συνέχειας ΠΔ – ΚΔ, ερμηνευτική αναγνώριση της ζωντανής παράδοσης της Εκκλησίας, προσοχή στην αναλογία της πίστης. Αν ο Ιησούς δεν ήταν μορφή εκπληκτική δεν θα εξηγείτο η αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας του μετά τον ταπεινωτικό σταυρικό του θάνατο.

Στην Εισαγωγή του (σσ. 25-29) ο συγγραφέας επιλέγει τη θεώρηση του μυστηρίου του Ιησού μέσα από την επαγγελία ενός νέου Μωυσή στο Δευτ 18,15. Η επαγγελία εννοεί κάτι διαφορετικό και σπουδαιότερο από το ήδη γνωστό προφητικό αξίωμα. Το διακριτικό του Μωυσή είναι ότι επικοινωνεί με το Θεό πρόσωπο με πρόσωπο, όπως ομιλεί ο φίλος προς το φίλο (Εξ 33,11). Η δύναμη των λόγων και των έργων του Μωυσή προερχόταν απ' αυτή τη σχέση φιλίας με το Θεό. Γι' αυτό η διδασκαλία του είναι η πραγματική «έξοδος» δηλ. η αναζήτηση της οδού που οδηγεί στο Θεό: δεν επαγγέλλεται μια κτήση γης αλλά μια σχέση προσώπων. Ο νέος Μωυσής θα κοινωνεί το θέλημα και το λόγο του Θεού απευθείας χωρίς παρεμβολές αλλοίωσης. Στο βιβλίο της Εξόδου όμως ο Μωυσής είναι εκείνος στον οποίο ο Θεός αρνήθηκε να δείξει το πρόσωπό Του (Εξ 33,20) και του έδειξε την πλάτη του (Εξ 33,21). Δηλ. η αμεσότητα της πρόσβασης του Μωυσή στο Θεό έχει κάποια όρια. Ο νέος Μωυσής θα δει το πρόσωπο του Θεού (βλ. Εβρ 9,11-24) (βλ. σσ. 257-258). Στον Ιησού η επαγγελία του Δευτ πραγματοποιήθηκε (Ιω 1,18): ο Ιησούς ζει σε βαθύτατη κοινωνία με τον Πατέρα. Απ' αυτή τη σχέση καθίσταται κατανοητή η ΚΔ και έχει βάση κάθε αφήγηση για τον Ιησού. Όλοι οι ακροατές του Ιησού διαπιστώνουν ότι η διδασκαλία του δεν προέρχεται από κάποια σχολή ούτε η ερμηνεία των Γραφών ακολουθεί τις γνωστές μεθόδους. Αυτός διδάσκει με εξουσία διότι η διδασκαλία του προέρχεται από την άμεση επαφή του με τον Πατέρα. Χωρίς αυτό το επίκεντρο η μορφή του Ιησού προβάλλει αντιφατική και ακατανόητη.

Η αμεσότητα Υιού-Πατέρα περιγράφεται με τη συχνή απόσυρση του Ιησού στην ησυχία της νύχτας για να προσευχηθεί. Κι όταν ο Ιησούς ομιλεί για τον Πατέρα το

κάνει διότι είναι Υιός (βλ. Ιω 14,9) διότι βρίσκεται σε υική κοινωνία με τον Πατέρα. Το ίδιο του νέου Μωυσή είναι η υικότητα της κοινωνίας με το Θεό και όχι απλά η αμεσότητα όπως με το Μωυσή.

Κεφάλαιο 1^ο Η Βάπτιση του Ιησού

Η πρώτη δημόσια πράξη του Ιησού είναι η βάπτισή του στον Ιορδάνη. Η χρονολόγηση της δημόσιας δράσης του καθορίζεται με βάση τις γενεαλογίες που δίνουν ο Μτ και ο Λκ. Απ' αυτό συμπεραίνεται ότι η δράση του Ιησού είναι γεγονός ιστορικό και με ακρίβεια χρονολογημένο. Ο Ποντίφικας με αφορμή τα πρόσωπα και τον τρόπο της αφήγησης εκθέτει κάποιες σκέψεις μεγάλης πνευματικής δυναμικής:

A) Τα πρόσωπα της κοσμικής εξουσίας και ο Ιησούς εκφράζουν δυο διαφορετικές τάξεις πραγμάτων. Παράδοξα το αυτοκρατορικό αξίωμα ερμηνεύεται ως θεϊκό κι ο Χριστός ο μάρτυς, ο πιστός (Απ 1,5). Οι Άγιοι Τόποι είναι κατακερματισμένοι σε ηγεμονίες οι οποίες εξαρτώνται από την ειδωλολατρική Ρώμη. Ο Ιωσήφ από τον οίκο του βασιλιά Δαυίδ είναι χειρώνακτας και ζει ανάμεσα σε ειδωλολατρικό πληθυσμό. Όλα δείχνουν ότι ο Θεός εγκατέλειψε το λαό Του κι αυτό δημιουργεί αναταραχή πολιτική και θρησκευτική με φαινόμενα όπως οι Ζηλωτές, οι Φαρισαίοι, οι Σαδδουκαίοι και οι Εσσαίοι.

B) Το Βάπτισμα του Ιωάννη υπερβαίνει τους ήδη υπάρχοντες τελετουργικούς λειτουργικούς καθαμούς διότι έχει δύο διαφορές: α) δεν επαναλαμβάνεται και β) είναι πραγμάτωση μιας μετάνοιας που να προσδιορίζει τη ζωή για πάντα (μια αναγέννηση). Η προτροπή του Βαπτιστή είναι η μετάνοια (δηλ. η αλλαγή νοοτροπίας), να είναι ορατή μετά το βάπτισμα από έναν καινούργιο τρόπο σκέψης και πράξης: αγγελία της κρίσης του Θεού και ευαγγελισμός του Ισχυρότερου μετά τον Ιωάννη. Όλα τα παλαιδιαθηκικά κείμενα που προλέγουν το έργο του Βαπτιστή Ιωάννη ομιλούν για τη σωστική επέμβαση του Θεού για να κρίνει και να σώσει (σ. 36).

Ο συμβολισμός του βαπτίσματος: η κατάδυση κρύβει τη συμβολική του θανάτου που ενυπάρχει στον κατακλυσμό ο οποίος καταστρέφει και εκμηδενίζει τα πάντα. Τη δύναμη να ενταφιάζει κάθε μορφή ζωής την λαμβάνει κι ο ποταμός ο οποίος ταυτόχρονα ως ρεύμα είναι πρώτιστα σύμβολο ζωής. Η βάπτιση λοιπόν καθαρίζει, απελευθερώνει και αναγεννά. Ο νεωτερικισμός είναι ότι ο Ιησούς θέλει να βαπτιστεί γενόμενος αλληλέγγυος με τα πλήθη των αμαρτωλών. Η πράξη αυτή αλληλεγγύης με τους ενόχους που επιθυμούν όμως τη δικαιοσύνη, είναι η εκπλήρωση της δικαιοσύνης, δηλ. η πλήρης αποδοχή του θείου θελήματος, να «σηκώνει το ζυγό της βασιλείας του Θεού». Αυτό το νόημα της βάπτισης του Ιησού έγινε κατανοητό μετά τη Σταύρωση και την Ανάσταση. «Η τέλεια σημασία της Βάπτισης του Ιησού, ολόκληρης της δικαιοσύνης, αποκαλύπτεται πλήρως στο Σταυρό: η Βάπτιση αποτελεί πρόληψη εκ μέρους του Ιησού του θανάτου για τις αμαρτίες της ανθρωπότητας και η φωνή της Βάπτισης αποτελεί προάγγελο της Ανάστασης». Τη χριστιανική κατανόηση της βάπτισης στην ανατολική Εκκλησία, ο Ratzinger την περιγράφει με τους λειτουργικούς και εικονογραφικούς συμβολισμούς των Θεοφανίων και του Πάσχα. Τέλος τα βιβλικά χωρία της Βάπτισης καταδεικνύουν ότι ο αμνός διάνοιξε τον ουρανό γιατί εκπλήρωσε το θέλημα του Πατέρα. Η ευαρέσκεια του Πατέρα έχει την αιτία της στην ουσία του Ιησού: είναι ο Αγαπημένος Υιός Του.

Κεφάλαιο 2^ο Οι Πειρασμοί του Ιησού

Στην κάθοδο του Αγίου Πνεύματος στον Ιησού οι Πατέρες διέκριναν μια αναλογία με την χρήση καθιέρωσης των βασιλέων και των ιερέων στα καθήκοντά τους. Οι Συνοπτικοί

αφηγούνται ότι η πρώτη ενέργεια του Πνεύματος είναι να οδηγήσει τον Ιησού στην έρημο για να πειραχθεί από το διάβολο (Μτ 4,1). Οι πειρασμοί προηγούνται από την περισυλλογή διότι αποτελούν την έμπρακτη αλληλεγγύη του Ιησού με τους κινδύνους που απειλούν τον άνθρωπο. Ο Ιησού πρέπει να εισέλθει στο δράμα της ανθρώπινης ύπαρξης (βλ. Εβρ 2,17 4,15).

«Στον πυρήνα όλων των πειρασμών υπάρχει η αποποίηση του Θεού ο οποίος παρουσιάζεται ως κάτι το δευτερεύον αν όχι περιττό και ενοχλητικό. Ο πειρασμός που μας απειλεί είναι ο παραμερισμός του Θεού ως αυταπάτη» (σ. 48). Ο πειρασμός ελίσσεται ηθικά διότι δεν προσκαλεί άμεσα στο κακό αλλά προτείνει το καλύτερο: πραγματικό είναι εκείνο που μετράει (δύναμη και ψωμί), τα πράγματα του Θεού είναι δευτερεύοντα και άχρηστα. Όμως το ζήτημα του Θεού είναι θεμελιώδες. Και οι τρεις πειρασμοί έχουν έναν κοινό παρανομαστή: να βάλουν κατά μέρος το Θεό διότι περισσεύει και ενοχλεί.

Ο πειρασμός αρχίζει με την αμφισβήτηση της ταυτότητας του Ιησού («αν είναι Υιός Θεού»). Σε όλη του τη ζωή ο Ιησούς προκαλείται να αποδείξει αυτό που ισχυρίζεται ότι είναι για να γίνει πιστευτός. Εξάλλου ποια μεγαλύτερη αντίφαση σ' ένα Θεό που αγαπά, σώζει και λυτρώνει αν δεν μπορεί να χορτάσει την ανθρωπότητα, να λύσει τα κοινωνικά προβλήματα;

Την ίδια πρόκληση απευθύνει ο άνθρωπος στην Εκκλησία: αν θέλεις να είσαι Εκκλησία Θεού τότε να φροντίζεις για το ψωμί του κόσμου - όλα τα άλλα έπονται (σ. 50). Ο πολλαπλασιασμός των άρτων διδάσκει ότι ο σωστός δρόμος λήψης του άρτου είναι να ανοιχτεί η καρδιά στο Θεό και στους άλλους με αμοιβαιότητα. Αυτό είναι εφικτό αν προηγουμένως υπάρχει: αναζήτηση του Θεού, του λόγου του, της ορθής κατεύθυνσης όλης της ζωής. Αν η ζωή δεν κατευθύνεται στην αναζήτηση του Θεού δεν θα υπάρχει διαθεσιμότητα στην αμοιβαία μοιρασιά του άρτου. Στο Μυστικό Δείπνο ο ίδιος ο Ιησούς γίνεται άρτος που μοιράζεται αμοιβαία.

Η μετατροπή του Θεού σε αντικείμενο προϋποθέτει ότι εμείς τον αρνούμαστε ως Θεό εφόσον τοποθετούμε τον εαυτό μας υπεράνω (σ. 55). Στον πειρασμό της δύναμης-εξουσίας γίνεται κατανοητό ότι η γήινη εξουσία είναι αμφίβολη και εύθραυστη αν δεν τίθεται κάτω από την κρίση του Θεού. Αν δεν υπόκειται στην ευλογία του Θεού δεν μας είναι αξιόπιστη (σ. 57).

«Τι πραγματικά έφερε ο Ιησούς εάν όχι την παγκόσμια ειρήνη, την ευημερία για όλους, τον καλύτερο κόσμο; Έφερε το Θεό, τον αληθινό Θεό έφερε στα έθνη της Γης. Τώρα γνωρίζουμε το πρόσωπό του, τώρα μπορούμε να τον επικαλεστούμε. Τώρα γνωρίζουμε την οδό του. Ο Ιησούς έφερε το Θεό και μαζί μ' Αυτόν την αλήθεια για την κατάληξη και την προέλευσή μας: την πίστη, την αγάπη και την ελπίδα ... Στην ψεύτικη θεοποίηση της δύναμης και της ευημερίας, στην ψεύτικη υπόσχεση ενός μέλλοντος όπου μέσω της δύναμης και της οικονομίας παρέχονται σε όλους όλα αντιπαρέθεσε το Θεό ως το αληθινό αγαθό του ανθρώπου» (σ. 61).

π. Ιωάννη Ασημάκης, Δρ. Θεολογίας

Από την Ομιλία κατά τη Συνέντευξη Τύπου (24/5/ 2007 στην Αθήνα)

ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΥΧΗ Οκτώβριος 2007

+ Η αληθινή συγκομιδή

*Παρ' όλους τους αναβρασμούς
που βιώνουμε στις μέρες μας
παραμένουν και σημεία σταθερά.
Δεν μπορούμε να θερίσουμε,
αν πρώτα δεν σπείρουμε,
δεν μπορούμε να τρυγήσουμε,
αν πρώτα δεν φυτέψουμε και δεν κλαδέψουμε.*

*Στα μέρη τα δικά μας
αυτή εδώ είναι η περίοδος
του θερισμού και του τρύγου.*

*Η περίοδος της χαράς
δεν μπορεί να μας κάνει να λησμονήσουμε
το χρόνο του αγώνα
ούτε την πολύμηνη αναμονή
του αμπελουργού και του θεριστή.*

*Η αληθινή συγκομιδή μας
θα είναι στη βασιλεία σου.
Βοήθησέ μας να ζήσουμε
με υπομονή και προσκαρτερία
την περίοδο της σποράς
τον καιρό που τώρα διανύουμε.*

L. Sintas sj

+ *Ανοίγω τους ορίζοντες της προσευχής μου*

Με εκατομμύρια χριστιανούς προσφέρω την ημέρα μου στο Θεό και προσεύχομαι για τους σκοπούς που ο άγιος-Πατέρας προτείνει κάθε μήνα σε ολόκληρη την Εκκλησία, για την Εκκλησία και για τον Κόσμο..

- ΚΑΘΕ ΠΡΩΙ ΠΡΟΣΦΕΡΩ ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ ΜΟΥ :

Γενικός σκοπός: *Για τους χριστιανούς οι οποίοι βρίσκονται σε κατάσταση μειοψηφίας, να έχουν τη δύναμη να βιώνουν την πίστη τους και να δίνουν μαρτυρία γι' αυτήν.*

Οι χριστιανοί, το να αποτελούν θρησκευτική μειονότητα σ' ένα τόπο, όπως στην Αφρική, είναι μια πρόκληση και ένα στοίχημα, και απαιτεί αυτοθυσία, από μέρους της Εκκλησίας, για να μείνει πιστή στην ιεραποστολική της δέσμευση. Είναι γι' αυτό έργο σημαντικό το να επιδοθούν στο κατηχητικό της έργο, ώστε ο λαός του Θεού να είναι έτοιμος να δώσει αληθινή μαρτυρία στο Ευαγγέλιο, με τα λόγια και με τις πράξεις.

Ιεραποστολικός σκοπός : *Ώστε η παγκόσμια ημέρα για τις Ιεραποστολές να ευνοήσει την ανάπτυξη της ιεραποστολικής συνείδησης κάθε χριστιανού.*

Μέλη της Εκκλησίας, χάρη στο βάπτισμά τους, όλοι οι χριστιανοί είναι συνυπεύθυνοι της ιεραποστολικής δραστηριότητας της Εκκλησίας. Είναι δικαίωμα και χρέος ταυτόχρονα, «η ιεραποστολική συνεργασία» με όλα τα μέρη της γης. Και τούτο βιώνεται, πριν απ' όλα, με την ένωσή τους με το Χριστό: Εκείνος είναι το κλίμα, εμείς οι βέργες, ενωμένες μαζί του, παραμένουμε ζωντανές.

+ *Μια πρόταση προσευχής*

Για την επιτυχία της 35ης Γενικής Συνέλευσης

Το Τάγμα του Ιησού ετοιμάζεται για την 35η Γενική Συνέλευση, η οποία θα εξετάσει τα μεγάλα προβλήματα που επηρεάζουν καθημερινά ολόκληρο το σώμα του Τάγματος και ιδιαίτερα θα εκλέξει το νέο Γενικό Ηγούμενο Να σημειωθεί ότι όποιος εκλεγεί θα προΐσταται της κίνησης «Αποστολή της Προσευχής».

Για την επιτυχία του σκοπού αυτού απευθύνουμε την προσευχή μας στον Κύριο.

Κύριε Ιησού Χριστέ, επιθυμείς το Τάγμα που φέρνει το Όνομά σου, να συγκεντρωθεί, καθοδηγούμενο από το Πνεύμα σου για να αναζητήσει και να εκπληρώσει το Θέλημά σου σε όλες τις αποφάσεις του (βλ. Πραξ 15,28). Με τη μεσιτεία της Παρθένου Μαρίας της Μητέρας του Θεού, του αγίου Ιγνατίου και όλων των αγίων και μακαρίων του Τάγματος, σου παρουσιάζουμε τις ικεσίες μας:

Για να είναι η περίοδος της Γενικής Συνέλευσης ένας χρόνος υπό την καθοδήγηση του Πνεύματός σου, Σε παρακαλούμε, Κύριε.

Κύριε άκουσον ημάς, Κύριε εισάκουσον ημάς

Για να λάβουν οι εκλέκτορες το χάρισμα της διάκρισης και να αναζητήσουν το συνολικό καλό του Τάγματος, Σε παρακαλούμε Κύριε.

Για να αυξάνει σε όλους τους Ιησουϊτες πατέρες και αδελφούς η επιθυμία να υπηρετούν στις ανάγκες της Εκκλησίας, μέσα από μια πιο αυθεντική προσφορά του εαυτού τους, Σε παρακαλούμε Κύριε.

Για την ειλικρινή ανανέωση της πιστότητάς μας στον άγιο Πατέρα, τον αντιπρόσωπό Σου πάνω στη γη, Σε παρακαλούμε Κύριε.

Για να μας ενισχύσεις με την αναγκαία δύναμη ώστε κάνουμε γνωστό το πρόσωπό σου σε όσους δεν άκουσαν ακόμη για Σένα, Σε παρακαλούμε, Κύριε.

Για να οδηγούμαστε από μια ειλικρινή αγάπη προς τους φτωχούς και τους αδυνάμους, και να εργαζόμαστε για τη δικαιοσύνη και την ειρήνη μέσα στον κόσμο, Σε παρακαλούμε Κύριε.

Για να μας δώσεις μια καρδιά Καλού Ποιμένα, αναζητώντας και βρίσκοντας όσους έχουν χαθεί, Σε παρακαλούμε, Κύριε.

Όπως η Σοφία σου μάς είναι αρωγός, για να προωθούμε τον αυθεντικό διάλογο ανάμεσα στην πίστη μας και τους πολιτισμούς της εποχής μας, όπως επίσης με τους λαούς των διαφόρων θρησκειών, Σε παρακαλούμε, Κύριε.

Για να δίνουμε μαρτυρία του Ευαγγελίου και - με το κήρυγμα και τα βιώματά μας - να βοηθούμε όσους γύρω μας αναζητούν το Θεό, Σε παρακαλούμε, Κύριε.

Για να δωρίσεις στην Εκκλησία και στο Τάγμα του Ιησού νέες κλήσεις, Σε παρακαλούμε, Κύριε.

Για να ευδοκήσεις να ευλογήσεις όλους τους φίλους και τους ευεργέτες μας, Σε παρακαλούμε, Κύριε

Ας προσευχηθούμε όπως μας δίδαξε ο Ιησούς Χριστός:
Πάτερ ημών...

Ας προσευχηθούμε ακόμη :

Κύριε και Θεέ μας,
θέλησες ο πατέρας μας άγιος Ιγνάτιος
να ιδρύσει το Τάγμα που φέρει το όνομα του Υιού Σου,.
Κάνε το να αυξάνει,
χορηγώντας του ταυτόχρονα τα πνευματικά και τα ανθρώπινα μέσα που έχει ανάγκη,
για να μένει ενωμένο μαζί Σου με την ευθύτητα και την αγάπη,
και, διακρίνοντας το θέλημα της Θείας σου Μεγαλειότητας,
να το εκπληρώνει με πιστότητα.
Σου το ζητούμε δια του Κυρίου μας Ιησού Χριστού του Υιού σου, ο οποίος ζει και βασιλεύει
με τον Πατέρα και το Άγιο Πνεύμα
τώρα και στους αιώνες των αιώνων.
Αμήν.

Εκκλησιαστικά θέματα

Η Εκκλησία στην υπηρεσία του ανθρώπου και της ειρήνης

Κατά τις τελευταίες δεκαετίες, η κοινωνία σημείωσε μεγάλη πολιτιστική και κοινωνική εξέλιξη, η οποία, μεταξύ άλλων, μας υποχρεώνει να επανεξετάσουμε τη θέση του εφημεριακού ιερέα. Ο Σεβασμιότατος Gerard Defois, μελετά το ζήτημα αυτό και καλεί σε μια στάση που να ανταποκρίνεται στη σημερινή πραγματικότητα και να τρέφεται από τις θεμελιακές αξίες της Εκκλησίας.

Εδώ και πολλές δεκαετίες ακούω αρκετούς χριστιανούς να συζητούν για τη θέση του ιερέα μέσα στη σύγχρονη κοινωνία. «Γιατί να υπάρχουν οι ιερείς; Πώς να επιτελούν το έργο τους;» διερωτώνται σε αυτή τη συζήτηση. Εξάλλου, κατά τη δεκαετία του 1970, ήταν το θέμα πολλών Συνεδρίων εκκλησιαστικών παραστατών της Καθολικής Δράσης στα πλαίσια αγροτικού κόσμου.

Στη σημερινή εποχή, το κύριο ερώτημα είναι: «Τι θα είναι ο ιερέας στην Εκκλησία του αύριο;». Δεν υπάρχει αμφιβολία, ότι παρόμοιες ανησυχίες, που επανέρχονται, αν δεν καλλιεργούνται, δεν στέκονται εμπόδιο για την ταυτότητα και τη δράση των χειροτονημένων λειτουργών του σήμερα και του αύριο.

Ασφαλώς, αυτό που μας φαίνεται κρίσιμο και σημαντικό, είναι τα επακόλουθα της μεγάλης και ραγδαίας πολιτιστικής και κοινωνικής εξέλιξης. Επιπτώσεις της διαπιστώνουμε, τόσο στην εκπαίδευση, τη δικαιοσύνη, το στρατό, το ιατρικό σώμα, όσο και στην Εκκλησία. Ποια η σχέση μεταξύ του αγροτικού ιατρού των παιδικών μου χρόνων, με το νεαρό που σήμερα κάνει την πρακτική του στο περιφερειακό νοσοκομείο; Μεταξύ του ειρηνοδίκη του χθες, με τον υπάλληλο των δικαστικών διαδικασιών της εποχής μας;

Αλλά και ποιος, στις μέρες μας, είναι σε θέση να προβλέψει τις συνθήκες του επαγγέλματός του κατά τα επόμενα τριάντα χρόνια της ενεργού δράσης του;

1/ Από την ανησυχία στην πίστη

Ωστόσο, ας συμφωνήσουμε ότι τα προαναφερθέντα ερωτήματα σχετικά με την Εκκλησία, μας αγγίζουν βαθύτατα, γιατί η ιερατική δράση δεν περιορίζεται απλά σ' ένα υπηρεσιακό επάγγελμα. Αυτά έχουν σχέση άμεση, τόσο με την ταυτότητά μας όσο και με την ανάγκη μας για ασφάλεια.

Πριν από πενήντα χρόνια, η ικανοποίηση των λατρευτικών, ηθικών και πνευματικών αναγκών, έμοιαζε να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες της μεγάλης πλειονότητας του κοινού, το οποίο εξάλλου ανανεωνόταν συνεχώς. Η αλλαγή ήταν ζήτημα προσαρμογής στηριγμένης στα ουσιαστικά στοιχεία που αποτελούσαν τη σταθερή βάση της.

Η σημερινή αίσθηση, ότι δεν ανταποκρινόμαστε στις πραγματικές ανάγκες, ότι τα σχέδια μας έχουν περιορισμένη απήχηση στο κοινό, δημιουργεί σοβαρές αβεβαιότητες στην καθημερινή ζωή του Λαού του Θεού. Αντίθετα από αυτό που συχνά γράφεται, δεν πρόκειται απλά για μια κρίση π.χ. «αρθρικών» ή σκοληκοειδίτιδας, τελικά προσωρινής, αλλά για ένα νέο δεδομένο στην αναγγελία του Ευαγγελίου. Έτσι, καλούμαστε να βιώσουμε την Εκκλησία διαφορετικά, και

ειδικότερα συνάπτοντας δεσμούς και ευνοώντας χριστιανικές εμπειρίες έχοντας υπόψη το πνεύμα του σύγχρονου πολιτισμού μας. Δεν είναι πια ζήτημα προσαρμογής, αλλά νέο συναπάντημα με το βαθύτερο νόημα της χριστιανικής παράδοσης, με το χάρισμα μιας νέας συνθήκης που διαμορφώνει την κοινωνική ζωή παιδιών, νέων, ενηλίκων ή διαφορετικών πολιτισμών στο όνομα της αλληλεγγύης μέσα στην πίστη.

Πολύ συχνά, κατά τις συζητήσεις, επιδιόμαστε σε μια πλειοδοσία ταυτότητας, συχνά τεκμηριωμένης με κάποια συνοδική παραπομπή, για να επιβεβαιώσουμε την αξία «του κατεστημένου» και να θεμελιώσουμε την ταυτότητά μας. Διακρίνω μάλιστα, κάποιες φορές, σημάδια εκκλησιαστικού ναρκισσισμού κατά τις θεολογικές ή ποιμαντικές συζητήσεις, όταν τούτο δεν είναι μια τάση αυτοκτονίας στο όνομα μιας οπισθοδρόμησης της αποστολής ελλείψει ομοίων με εμάς λειτουργιών.

Όταν πρόκειται για επαγγελματικά σχέδια ή ανθρώπινα εγχειρήματα, με τους κινδύνους της προόδου και των τεχνολογικών επιτευγμάτων, διακυβεύεται το μέλλον του καθενός, ενώ στην περίπτωση του ιερατικού λειτουργήματος, διακυβεύεται ο πυρήνας της πίστης. Τώρα, μέσα σε μια κουλτούρα επιδίωξης της ατομικής ευτυχίας, παρατηρούμε πόσο ο καθένας παραμένει προσηλωμένος στα αιτήματά του και στη διαφύλαξη του ελέγχου των επιλογών του. Ζω τα μελλοντικά μου σχέδια σύμφωνα με το Ευαγγέλιο, σημαίνει ακριβώς απαρνιέμαι αυτόν τον έλεγχο του μέλλοντός μου για να υποταγώ στις επιταγές της αποστολής, περνώ στην αντίπερα όχθη, όπως έκαναν οι Απόστολοι πηγαίνοντας στις χώρες των εθνικών ή όπως ο Παύλος, που διέσχισε τη θάλασσα για να μεταβεί στην Ελλάδα και στη Ρώμη. Ίσως, μια από τις σημαντικότερες μαρτυρίες που έχουμε να δώσουμε στη σημερινή εποχή της αστάθειας, είναι να επιδείξουμε νηφαλιότητα και σιγουριά σχετικά με το μέλλον της Εκκλησίας. Γιατί το μέλλον της Εκκλησίας δεν είναι υπό τον έλεγχό μας όπως θα ήταν ένα προσωπικό ή συλλογικό σχέδιο. Ο Χριστός απέστειλε τους Αποστόλους δίχως δεύτερο χιτώνα, δίχως χρήματα, παροτρύνοντάς τους να εμπιστευτούν την τύχη και την ασφάλειά τους, στη φιλοξενία των άλλων και στην προστασία του Αγίου Πνεύματος.

Αυτή είναι, κατά την άποψή μου, η έννοια της υπακοής του ιερέα: δεν είναι η υποταγή στην αυθαιρεσία μιας εξουσίας, αλλά η σταθερή διαθεσιμότητα στο απρόβλεπτο των καλεσμάτων της αποστολής για την αναγγελία του Ευαγγελίου. Είναι η χάρη μιας υπηρεσίας που ξεπερνά τα σχέδιά μου. Τούτο δε σημαίνει ότι δεν πρέπει να βάζουμε στόχους ή να εκπονούμε σχέδια δράσης, ακόμη και για να βοηθούμε τον επίσκοπό μας να αντιλαμβάνεται τα καλέσματα του Πνεύματος και τις προσδοκίες των ανθρώπων. Η υπακοή γίνεται τότε κοινωνία μέσα σε μια από κοινού αποστολική δράση προς όφελος μιας συγκεκριμένης τοπικής Εκκλησίας.

2/ Από τη φιλανθρωπία στη λατρεία

Γράφω αυτές τις γραμμές τη στιγμή που οι νέοι προβληματίζονται για το ιεροσπουδαστήριο ή την καταλληλότερη γι' αυτούς μόρφωση. Μου εκμυστηρεύονται ότι αισθάνονται άσχημα μπρος στην «φλου» κατάσταση την οποία διαπιστώνουν στο λειτούργημα του εφημεριακού ιερέα. Ασφαλώς, αγαπούν την τοπική τους Εκκλησία, αλλά πιστεύουν ότι δε γνωρίζουμε καλά τι επιδιώκουμε όταν προβαίνουμε σε ενοριακές αναδιοργανώσεις, σε συγκρότηση ποιμαντικών επιτροπών και σε εκχωρήσεις ποιμαντικών αρμοδιοτήτων σε λαϊκούς. «Τι σχέδιο αποστολικής δράσης έχετε να μου προτείνετε;» με ερωτούν. Πράγματι, μέχρι τις μέρες μας ο νέος ιερέας μπορούσε να φανταστεί τη μελλοντική του δράση ως

δάσκαλος θρησκευτικών σε σχολείο, κατηχητής σε ενορία, εκκλησιαστικός παραστάτης σε κάποια οργάνωση, υπεφημέριος ενορίας, υπεύθυνος νεολαίας επί μια ή δυο δεκαετίες. Τα καθήκοντα ήταν καθορισμένα και αναγνωρισμένα από την κοινωνία.

Αντίθετα, οι μοναχοί διαθέτουν το χάρισμα του κοινοβιακού βίου, μια συγκεκριμένη εξωτερική εμφάνιση, ορατές δραστηριότητες. Όλα αυτά μαζί, προσδιορίζουν μια ταυτότητα. Αλλά και ο χαρισματικός ιδρυτής, η ιστορία των μεγάλων προκατόχων, οι διάσημοι θεολόγοι, οι μυστικιστές και οι άγιοι του Τάγματος, προσδίδουν στους μοναχούς και μοναχές, μια χαρακτηριστική διάκριση και αναφορά. Με όλα αυτά, διαγράφεται γι' αυτούς, ένα μέλλον που εμπνέει τη συνέχεια και την πιστότητα, τουλάχιστο σε γενικές γραμμές.

Όμως το ενοριακό λειτούργημα, καλείται να αντιμετωπίσει πολλές αλλαγές, έστω και από τη γεωγραφική μείωση των ιερέων και τη διαφοροποίηση των πρωταγωνιστών της ποιμαντικής δράσης. Εξάλλου, πρέπει να πούμε ότι οι ενοριακοί ιερείς, τις περισσότερες φορές, έχουν ακόμη να αντιμετωπίσουν δύο κατηγορίες χριστιανών: αυτούς που πιστεύουν ότι δικαιούνται τις ίδιες λατρευτικές τελετές του παρελθόντος, όταν οι ποιμένες ήταν πολύ περισσότεροι, και αυτούς που επιθυμούν μια ποιμαντική προσανατολισμένη στον Ευαγγελισμό, μια παρουσία στην «καρδιά του κόσμου». Και δεν υπολογίζουμε τις ανάγκες των γενεών που έρχονται δίχως τις αναμνήσεις του παρελθόντος. Συχνά φτάνουμε σε σημείο, οι νέες γενεές να αναστατώνουν τους παλαιότερους με προτάσεις προσευχής και λατρείας που οι τελευταίοι αδυνατούν να κατανοήσουν.

Ασφαλώς, είναι δυνατό να φανταστούμε πόσο οι απαιτήσεις και οι προσδοκίες θα αναπτυχθούν προσεχώς τόσο λόγω των δημογραφικών αλλαγών στις δυτικές κοινωνίες και συνεπώς στον κλήρο, όσο και λόγω πολλαπλασιασμού των υπηρεσιών μέσα στην Εκκλησία.

Και τούτο το τελευταίο, δεν θα συμβεί μόνο από τη σταθερότητα των αιτημάτων για «λατρευτικές υπηρεσίες», αλλά πολύ περισσότερο από την εμφάνιση νέων υπηρεσιών των ιερέων, των διακόνων και των λαϊκών. Όλα αυτά, θα αποβλέπουν στο να ανανεωθεί ο Ευαγγελισμός και να εντοπιστεί και να αναγνωριστεί το πρωταρχικό έργο του Λαού του Θεού. Είναι γι' αυτό σημαντικό, να εξευρεθούν, μέσα στις σημερινές ανάγκες και προσδοκίες, κάποια ουσιαστικά στοιχεία της αποστολής του ιερέα. Γιατί προκαλεί κακή εντύπωση στους πιστούς, να συγχέονται οι αρμοδιότητες των διαφόρων υπηρετών της αποστολικής δράσης, ιερέων, διακόνων, λαϊκών, αλλά και οι υπηρεσίες και οι υπευθυνότητες μέσα στην Εκκλησία.

Το μυστήριο της πιστότητας του Θεού προς τους ανθρώπους, και ιδιαίτερα μέσα σε μια κοινωνία της οποίας η χριστιανική μνήμη απειλείται, διατηρεί μια έντονη παρουσία στις αναμνήσεις και τις αναφορές των συγχρόνων μας. Και τούτο αποτελεί ένα από τα δυνατά σημεία μιας συγκεκριμένης και πρακτικής ποιμαντικής στα πλαίσια μιας εκκλησιαστικής επαρχίας: να ζήσει κανείς την εκκλησιαστική ενότητα σ' ένα διχασμένο κοινωνικό και θρησκευτικό περιβάλλον.

Πρέπει να πούμε, ότι στην ιστορία της χριστιανικής ζωής, ήδη προ πολλών αιώνων, διαπιστώνονται διαφοροποιήσεις στην περιγραφή της ταυτότητας του ιερέα. Κατά τη «Γαλλική Σχολή», είναι ο μοναχός του Θεού, απομακρυσμένος από τους ανθρώπους λόγω της χειροτονίας του, ενώ αντίθετα κατ' άλλους, είναι ο υπάλληλος που παρέχει θρησκευτικές υπηρεσίες, τις οποίες καμιά κοινωνία δεν μπορεί να στερηθεί, όπως μου ομολόγησαν συχνά δήμαρχοι τόσο πόλεων όσο και χωριών.

Δεν ξεχνώ τις αποστολικές ανάγκες που μας αποκάλυψαν οι ιερείς-εργάτες και μας έκαμαν να φανταστούμε ένα «ενσαρκωμένο» λειτούργημα μέσα στη βιομηχανική κοινωνία. Οι τάσεις αυτές, οδηγούσαν στο να υπογραμμίζεται η κοινωνική χρησιμότητα της θρησκείας, η συλλογική αποτελεσματικότητά της, έτσι να προωθούμε αξίες και να προσφέρονται σημεία αναφοράς.

Πιο πρόσφατα, η ανθρωπιστική αυτή υπηρεσία του καθολικισμού μπήκε σε προτεραιότητα για να ενθαρρύνει την ιεραποστολή στις μακρινές χώρες, επιδιώκοντας να προωθήσει την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξή τους περισσότερο από τις μεταστροφές, και να συμμετάσχει στις κοινές επιχειρήσεις περισσότερο από του να υποστηρίζει τη δημιουργία ομολογιακών ιδρυμάτων. Στη Γαλλία, τόσο οι οργανώσεις, όσο και οι επίσημες θέσεις της Εκκλησίας, αυτήν τη βούληση να συναντήσουμε την κοινωνία στο επίπεδο της ανθρώπινης αλληλεγγύης, φιλανθρωπικής ή ηθικής, την έθεσαν ανάμεσα στις πρώτες προτεραιότητες, ως κατάλληλη ευαγγελική γλώσσα για την εποχή της πολιτιστικής και κοινωνικής εκκοσμίκευσης, όπως είναι η δική μας. Και έτσι ο ιερέας αναγνωρίστηκε ως κοινωνικός εμψυχωτής και δημιουργός σχέσεων για την ειρηνική συνύπαρξη των ανθρώπων, με την παρουσία του μέσα στον κόσμο.

Αλλά αυτό το είδος ανθρωπιστικής προσφοράς δεν είναι πια μέσα στα κίνητρα που ωθούν τους νέους προς το μοναστικό ή ιερατικό λειτούργημα. Οι νέοι σήμερα, αναζητούν ένα νόημα, μια σωτηρία, μέσα στην προσευχή και στην ενόραση, μέσα στη λατρεία και στην πνευματική συνάντηση.

Πιο συχνά, η επιθυμία να ασχοληθούν με όσους πιστεύουν και όχι να τρέξουν προς αναζήτηση των χαμένων μέσα στην απιστία προβάτων, είναι αυτό που τους φαίνεται ότι αξίζει τη δωρεά της ζωής τους ακολουθώντας το Χριστό. Κάτι που έρχεται σε αντίθεση με αυτό που είχε αναχθεί σε ιεραποστολική αρχή κατά τη διάρκεια δεκαετιών, από τη γαλλική ποιμαντική του 20^{ου} αιώνα. Είναι ωστόσο τούτο, χωρίς αντίκτυπο για τη σημερινή δική μας κατάσταση; Δεν είναι επείγον να προσδιορίσουμε σαφέστερα το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό προφίλ της χριστιανικής πίστης για να καθορίσουμε την αποστολή του ενοριακού ιερέα στην κοινωνία μας;

**Μετάφραση Πέτρου Ανδριώτη
Λουτράκι, Ιούνιος 2007**

* Άρθρο του Σεβασμιοτάτου Gerard Defois, Αρχιεπισκόπου Λίλλης. Δημοσιεύθηκε στο γαλλικό περιοδικό *Prêtres Diocesains*, Οκτώβριος 2006 - Πρώτο μέρος.

Κατηχητικά θέματα

Η μεταστροφή και η πίστη

53. Αναγγέλλοντας στον κόσμο την Καλή Είδηση της Αποκάλυψης, ο νεο-ευαγγελισμός καλεί άνδρες και γυναίκες στη μεταστροφή και την πίστη (Ρω 10,17 LG 16). Το κάλεσμα του Ιησού: «μετανοείτε και πιστέψατε στο Ευαγγέλιο» (Μκ 1,15) συνεχίζει να αντηχεί σήμερα, διαμέσου του νεο-ευαγγελισμού της Εκκλησίας.

Η χριστιανική πίστη είναι, πρώτα απ' όλα, μεταστροφή στον Ιησού Χριστό (AG 13 a), προσκόλληση ολοκληρωτική και ειλικρινής στο πρόσωπό του και απόφαση να βαδίσουμε στην ακολουθία του (CT 5b). Η πίστη είναι μια προσωπική συνάντηση με τον Ιησού Χριστό, σημαίνει να γίνουμε μαθητές του. Αυτό απαιτεί τη μόνιμη υποχρέωση να σκεπτόμαστε σαν εκείνον, να κρίνουμε σαν εκείνον και να ζήσουμε όπως έζησε εκείνος (CT 20b). Έτσι ο πιστός ενώνεται στην κοινότητα των μαθητών και κάνει δική του την πίστη της Εκκλησίας (CEC 166-167).

54. Αυτό το «ναι» στον Ιησού Χριστό, πληρότητα της Αποκάλυψης του Πατέρα, περικλείει μέσα του μια διπλή διάσταση: την εγκατάλειψη στο Θεό με εμπιστοσύνη και τη συγκατάθεση με αγάπη σε όλα όσα εκείνος μας αποκάλυψε. Αυτό είναι δυνατό μόνο διαμέσου της δράσης του Αγίου Πνεύματος (CEC 150 ...).

«Με την υπακοή της πίστης,

- ο άνθρωπος ελεύθερα εγκαταλείπεται ολόκληρος στο Θεό,
- με τον πλήρη σεβασμό της διάνοιας και της θέλησης στο Θεό που αποκαλύπτει, και με τη θεληματική συγκατάθεση στην αποκάλυψη που εκείνος έχει κάνει» (DV 5).

«Η πίστη, ως εκ τούτου, έχει διπλό σημείο αναφοράς: το πρόσωπο και την αλήθεια, την αλήθεια χάρη της εμπιστοσύνης στο πρόσωπο που τη διαβεβαιώνει» (CEC 177).

55. Η πίστη συνεπάγεται μια αλλαγή ζωής, μια «μετάνοια» (EN 10...), δηλ. μια βαθιά μεταμόρφωση του νου και της καρδιάς. Η μετάνοια οδηγεί τον πιστό να ζει το «νέο τρόπο του είναι, του να ζει, του να ζει μαζί, που το Ευαγγέλιο εγκαινιάζει» (EN 23). Αυτή η αλλαγή ζωής εκδηλώνεται σε όλα τα επίπεδα της ύπαρξης του χριστιανού: στην εσωτερική του ζωή λατρείας και αποδοχής της θείας θέλησης, στην ενεργό συμμετοχή του στην αποστολή της Εκκλησίας, στην έγγαμη και οικογενειακή ζωή του, στην εξάσκηση της επαγγελματικής του ζωής, στην εκπλήρωση των οικονομικών και κοινωνικών του δραστηριοτήτων.

Η πίστη και η μεταστροφή πηγάζουν από την «καρδιά», δηλαδή από το βαθύτερο μέρος του ανθρώπου, και τον εμπλέκουν στην ολότητά του. Συναντώντας τον Ιησού Χριστό και προσχωρώντας σ' εκείνον, ο άνθρωπος βλέπει να πληρούνται οι πιο βαθιές του αναμονές, βρίσκει αυτό που πάντα ζητούσε και το αποκτά πλουσιοπάροχα (AG 13). Η πίστη ανταποκρίνεται σ' αυτή την «προσδοκία», που έχουμε συχνά εν αγνοία μας και πάντοτε περιορισμένη, να γνωρίσουμε την αλήθεια για το Θεό, για τον ίδιο τον άνθρωπο και για το πεπρωμένο του. Είναι σαν ένα γάργαρο νερό κατά την πορεία του ανθρώπου, οδοιπόρου σε αναζήτηση της εστίας του.

Η πίστη είναι ένα δώρο του Θεού. Μπορεί να γεννηθεί στο βάθος της ανθρώπινης καρδιάς μόνο ως καρπός της «χάρης που προλαβαίνει και συντρέχει» (DV 5 CEC 153) και ως απάντηση, απολύτως ελεύθερη, στο κάλεσμα του Αγίου

Πνεύματος το οποίο συγκινεί την καρδιά και τη στρέφει προς το Θεό, δίνοντάς της «τη χαρά να συγκατατεθεί και να πιστέψει την αλήθεια» (DV 5 CEC 153).

Η Παρθένος Μαρία έζησε με τον πιο τέλειο τρόπο αυτές τις διαστάσεις της πίστης. Η Εκκλησία, στο πρόσωπο της Μαρίας τιμά «την τελειότερη πραγματοποίηση της πίστης» (CEC 149).

Directoire Général pour la Catéchèse, αρ. 53-55

Μετάφραση: **Στέλλα Μ. Φωσκόλου**

Ο κόσμος και ο κ του ανθρώπου

Μετά από την ψυχρολουσία των πυρκαγιών

Σε προηγούμενα σχόλια της στήλης
αγγίξαμε το θέμα των περιβαλλοντικών κινδύνων
(*Πολιτική και Κόσμος*, αρ. τ. 1938) και (*Η Γη μπροστά στην καταστροφή*, 1041).

Τώρα που ζήσαμε κι εμείς,

σ' όλη τη δραματικότητά τους, τις καλοκαιρινές πυρκαγιές
μπορούμε να μιλήσουμε έχοντας γνώση της πραγματικότητας.

Πολλές ανθρώπινες ζωές θυσιάστηκαν:

πυροσβέστες, εθελοντές, αθώα θύματα.

Ποιος μπορεί να ξεχάσει την αγωνία της μάνας να σώσει τα παιδιά της
και τον αντιδήμαρχο ή τον πυροσβέστη να καίγονται ανυπεράσπιστοι.
Ο φυσικός πλούτος αλλά και η πολιτισμική κληρονομιά της χώρας δεινοπάθησαν.

Με τη δοκιμασία υπήρξαν και παρήγορα σημεία.

Είδαμε το φιλότιμο και τη βαθιά αλληλεγγύη του λαού μας.

Τον πολιτικό κόσμο, αν και καθυστερημένα, να δείχνει το ενδιαφέρον του.

Οι παρατάξεις, σεβόμενες τη δυστυχία, επιβράδυναν τον προεκλογικό αγώνα.

Με την ατυχία και την επιπολαιότητά μας

είδαμε επίσης το μεγαλείο ανθρωπιάς και αλληλεγγύης στον πολύμορφο πόνο.

Ο πειρασμός επανάπαυσης μάς караδοκεί.

Μετά από την τραγωδία η πρόληψη ας γίνει εθνική επιλογή όλων.

Έτσι μόνο οι νέες γενεές θα γνωρίσουν την όμορφη και ζωογόνο Γη μας...

π. Γ.Μ.

Η «ανάπτυξη» και οι εγκληματικές ευθύνες των ελίτ

Η σημερινή οικολογική, οικονομική και προπαντός ανθρώπινη καταστροφή ούτε απρόβλεπτη ήταν ούτε και θα μείνει ανεπανάληπτη, εάν δεν γίνουν ριζικές αλλαγές, ακόμη και βραχυπρόθεσμα. Από καιρό, και ιδιαίτερα τα τελευταία δύο χρόνια, ειδικές μελέτες επιστημόνων παγκοσμίως κύρους τεκμηρίωναν τις καταστροφικές συνέπειες που θα έχει η κλιματική μεταβολή, ως αποτέλεσμα του φαινομένου του

θερμοκηπίου, στον πλανήτη γενικά και στη Μεσόγειο ειδικότερα. Ήδη από την πρώτη μέρα του 2007 είχε γίνει γνωστή η πρόβλεψη (που κατά πάσαν πιθανότητα θα επαληθευθεί) ότι το φετινό καλοκαίρι θα είναι το θερμότερο καλοκαίρι στην Ιστορία. Λίγες μέρες αργότερα, έκθεση της Κομισιόν τόνιζε ότι οι πιθανές κλιματικές συνέπειες για την Ευρώπη ήταν «υψηλότερες θερμοκρασίες, καύσωνες και αυξημένη ξηρότητα του εδάφους, με κίνδυνο ξηρασίας και πυρκαγιών και, αλλού, αυξημένες βροχοπτώσεις, καταιγίδες και πλημμύρες... η Νότια Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένης της Ιταλίας και της Ισπανίας, θα είναι η περιοχή που θα υποστεί τις μεγαλύτερες συνέπειες». Η πρόβλεψη βγήκε απόλυτα ακριβής μερικούς μήνες αργότερα, με την Ευρώπη να διαιρείται στα δύο, τον Βορρά, και ιδιαίτερα τη Βρετανία, να πλημμυρίζει, και τον Νότο, και ιδιαίτερα την Ελλάδα, να καίγεται κυριολεκτικά....

Τάκης Φωτόπουλος
Ανάλυση στα γεγονότα
Ελευθεροτυπία 5/9/07